

De la simulació al món real

ANTONI DALMAU / Escriptor

AVUI, 16 de setembre del 2009

Anys després, reprenc de bona gana la meva col·laboració en aquestes pàgines de l'AVUI, que en altre temps ja havien acollit articles meus. I no crec que pugui fer-ho sense deixar dit quina és la meva visió del panorama polític de Catalunya en aquest inici d'un nou curs, a partir de la data simbòlica de l'Onze de Setembre. Un Onze de Setembre, per cert, que, continua combinant exaltació i mal humor en dosis compensades, en l'ofrena floral, al Parc de la Ciutadella, al Fossar de les Moreres. ¿No ens podríem estalviar per un dia el gest adust? ¿No fóra possible que la nostra Diada Nacional fos únicament la manifestació d'un poble que celebra i reivindica sense cap mostra d'agror?

EL TEMPS DE LA CALORADA I LES VACANCES d'aquest 2009 ha estat certament un pèl estrany, alimentat per la serp d'estiu sorgida d'un estat de nervis al voltant de la possible publicació, per fi, de la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut d'Autonomia. Realment, el mínim que cal dir és que els nostres polítics es mouen sovint a batzegades: després de molts mesos sense al·lusions a l'hipotètic pla B que caldria tenir a punt en el cas d'una sentència adversa, de sobte va semblar com si no haguéssim fet cap previsió de futur i haguéssim d'improvisar corrents una resposta d'emergència. Més encara, una resposta abans de la sentència i tot, com un element de pressió per evitar una catàstrofe "anunciada": és la cèlebre manifestació preventiva que abonava sobretot Josep-Lluís Carod-Rovira. Una manifestació que hauria resultat certament curiosa, perquè, a part de ser convocada per un partit que va rebutjar

l'actual text de l'Estatut, hauria tractat de defensar-se d'un atac abans de rebre'l. Un atac que sens dubte podem imaginar o podem témer -la composició de l'actual Tribunal Constitucional no ens augura res de bo-, però que no sabem exactament ni quina forma ni quines dimensions pot prendre...

D'AQUESTA SERP D'ESTIU, QUE HA PERMÈS mantenir vives les tertúlies i les pàgines d'informació política, sembla haver-se'n tret tanmateix alguna cosa. Si deixem un instant de banda la temptació partidista que inevitablement s'accentuarà en la perspectiva de les properes eleccions autonòmiques, sembla que, malgrat les diferències, hi ha un cert acord suficient per fer possible una posició conjunta. Aquest mínim comú denominador per al cas d'una catàstrofe sembla que podria resumir-se d'aquesta manera: 1. Cal una resposta clara, enèrgica i visible. 2. El president de la Generalitat hauria de reunir els representants de les forces polítiques partidàries de l'Estatut (inclosa ERC, que el considerava insuficient). 3. El Parlament hauria de celebrar un debat específic sobre la resposta a donar i enviar un missatge de mobilització als ciutadans de Catalunya. 4. Aquesta resposta podria ser, d'entrada, una gran manifestació a Barcelona, sense que calgui excloure altres mesures, especialment en el pla legislatiu. 5. La manifestació hauria de ser unitària.

SI AQUESTA SÍNTESI QUE ACABO D'ESBOSSAR fos realment fidel al que s'ha dit aquest estiu, potser ens trauríem del damunt la mala impressió d'una feblesa congènita del catalanisme polític per articular respostes unitàries efectives davant les agressions que ens arriben de fora. I potser podríem redreçar també el mal efecte d'un Estatut aprovat sense el suport d'un partit que, tanmateix, forma part del govern de la Generalitat i amb una adhesió popular fatigada i mancada del més mínim

entusiasme. No ens fem il·lusions, tanmateix: tothom mira de reüll el calendari polític i les eleccions són molt properes.

NO PODRIA CLOURE AQUEST BALANÇ de temporada sense referir-me a aquesta mena de prolongació del clima estival que s'ha produït amb la consulta recentíssima d'Arenys de Munt. No voldria aigualir la festa dels que hi han vist sincerament l'inici d'alguna cosa gran, però jo més aviat hi trobo tots els ingredients d'un comportament que prolifera cada cop més entre nosaltres: la simulació. Es tracta de fer veure com si la consulta tingués alguna validesa, com si s'hagués celebrat amb totes les garanties d'un autèntic referèndum, com si, malgrat la baixa participació, els resultats expressessin l'autèntica voluntat dels arenyencs (que haurien resultat aclaparadorament independentistes). Perquè la simulació pogués semblar més real no hi han mancat tres acompanyaments prototípics: les obstruccions de la justícia espanyola, la presència dels franquistes nostàlgics i els esgarips de la caverna madrilenya. Les aparences de realitat han estat tals que hi haurà corredisses per emular la iniciativa: ERC procurarà que ho organitzin els ajuntaments per tal de provocar noves respostes judicials, i CiU, en un gest característic de la coalició, no promourà les consultes però els donarà suport si es produeixen...

MENTRESTANT, LA REALITAT POLÍTICA i la realitat social de Catalunya bellugaran per altres bandes, esclar. Desplegarem energies incomptables en aquestes simulacions que exalten la nostra flamarada, però la base social que ha de donar suport a l'extensió del catalanisme real continuarà sent tan precària com sempre. I les eleccions de debò mostraran un cop més el mirall autèntic del que pensem i del que som. Així, doncs, la pregunta que ens hauríem de fer és si de la simulació en vindrà una presa

de consciència més gran: no hi ha dubte que els organitzadors d'aquesta consulta i de totes les que vindran creuen que sí, i per això les organitzen. Hi ha, tanmateix, motius per dubtar-ne. I és lícit demanar-se si el que hauríem de fer no és tota una altra cosa: treballar en l'àmbit de la realitat més crua, fent d'aquest país una societat més integradora i cohesionada, eixamplant les bases d'adhesió dels nouvinguts, reforçant l'ús social d'una llengua amenaçada. I és que cal convenir que, en aquests terrenys, el nostre grau de mobilització i la despesa d'energia és molt més feble...

PER ABORDAR EL CURS POLÍTIC QUE COMENÇA ens caldrà alguna cosa més que fer veure que tots volem l'Estatut i que tots volem la independència. Si el nostre Estatut és retallat, caldrà que les crides genèriques a la unitat es concretin en una resposta conjunta, i això exigirà una certa voluntat de renúncia partidista que darrerament no abunda gaire per aquests paratges. I de la simulació passarem, bruscament, a la política real. És aquí on, polítics i ciutadans, donarem la mesura del nostre tremp com a poble, de la nostra autèntica consciència nacional.